

Школиг байдл-джиргьллэ залгьлдуллгьнг бас чигн бргджулхмн

КПСС-н XXI-ч хургин шийдэр-мүд советск школин цаарандк ширлтин болн бслтин чик хаалгыннь заадж, терүнэ гол төрмү-динь мана ори-нуттг коммунизм тосхлгьна төрмүдлэ залгьлдулдж хагьлхин тускар багширт, сургьул-ь-эрджин көдлэчирт өмгшруулгч селхинь болв. Терүгэр гардвр кегь-йд, цуг мана школмуд, багшир, сургьул-ь-эрджин көдлэчир сургь-лгьна шин зурагьар болн прогр-аммар эн джил өклдк көдлмшнэ кеджнэ.

Школиг байдл-джиргьллэ зал-гьлдулгьнг баталхин болн сургь-ул-ь-эрджин системг цаарандк бсхин туск закан гарад джил болв. Эн ахр цагин эргцд мана республикин школмуд шинэр кө-длгьнэ хаалгьар сэн көдлмш ке-дж йовна.

Багьчудиг гүн номин батта ме-дртэ, оли зүси даслтта болн күч-көлснэ дамшлтта, чангь-чирг, эрүл-менд болн Төрскндэн арүн дурта, коммунизмин цуцртан уга тосхачир кедж бсхк төр — цуг багширин болн школмудин эрки төрнэ мөн. Тер ик күндтэ төрлг күцэхэр мана багшир, школмуд ик зуудан соньн, үзмдтэ көдлмш кеджнэ.

Эн зун ман республикин колх-озмудар болн совхозмудар сургь-ул-ь-чирин 36 производственн бр-игадмуд көдлв. Эн бригадмудт ах классин 2.115 сургьул-ь-чир көд-лэд, 4.586 гектар газрт тэрэ-темс тэрдж ургьагьад, күч-көлснэ дам-шлт авб. Мана школмудин сургь-ул-ь-чир делгү кевэр колхозмудин, совхозмудин болн производственн предприягт сян производствд икэр орлцдк, школиннь дамшлтин уча-сткудт болн оли зүси мастерской-мудт көдлдж, күч-көлснэ учр-ут-хинь, чиринь медж авч йовна. Улгүрн, Сарпинск района школ-мудин сургьул-ь-чир эн джил зер-земшин 800 болн 8.000 йирин модлуд тэрв, 400 тонн тарвс, 4 тонн хавст, 3 тонн помидор, 12 тонн бодниц ургьадж авцхав. Кол-хозмудт болн совхозмудт нөхд бол-дж 200 тонн силос дарлгьнд ор-лцв. Яшалтинск района дундин школин сургьул-ь-чир школдан модна болн төмрин ур даслгьна сургьулин 30 ормта мастерской кев. Ода теди күч-көлснэ дамшлт дасджана. Западн района школмуд эн джил 45 мингьгн шову, 3 ми-нгьгн үлү талан чиндгь хйлэдж бсхк. Эн района цуг дундин школ-муд чиндгьнэ фермстэ. Сургьул-ь-чир энд сэн куч-көлснэ дамшлт авцхана.

Республикин колхозмудин болн совхозмудин производствд арвдгч класс төгскэсн 200 көвүд-күүкд ода көдлжнэ.

Сургьул-ь-чирт дасхджах номан байдл-джиргьллэ болн күч-көлснэ дамшлтта эвинь олж нинцүлдж, шин седвэрэр көдлдж багшир мана республикин школмудар багь биш бйәнэ. Улгүрн, Гадецкая Н. В., Чудутов А. Ш., Утисунов С. Б., (Западн района), Ф. И. Секотова, М. Ф. Оконова (Сарпинск района), Н. Ф. Ефимова, С. В. Бадма-Гаря-ев, (Каспийск района). Б. Э. Бос-хомджиева, Л. С. Голубева, К. В. Бадмаева, М. Б. Орлова (Элстин), С. Э. Чурюмова, Л. П. Мухлынова болн нань чиги кесг багшир шун-мгьгагар көдлжнэ.

Сургьул-ь-чирт күч-көлснэ дам-шлт авлгьндн ик килмджн, дө-нэгэн бгч йовх совхозмуд, кол-хозмуд болн промышленн пред-приятэ мана республикт хара биш бйәнэ. Улгүрн, Сарпинск района «Стопной» совхоз (дирек-

торнэ үр Медведев), Оброченск ду-ндин школд «ГАЗ-51» гндг авто-маши, трактор, токарн станок, 17 кубометр мод гаргьдж бгв. Эн совхоз 6 мингьгн арслнгар үзмл дөншл, 7 мингьгн арслнгар ме-бель школд худлдж авч бгв. Эн района «Сарпинский» совхоз (ди-ректорнэ үр Рыбальченко) школд 100 мингьгн арслнгар мастер-ской тосхдк бгв, 11 верстак, мод урлгьна 12 комплект зер-зев 20 мингьгн арслнгар авч бгв. Яшалтинск района Кировин пер-тэ колхоз школд «ГАЗ-51» авто-маши болн 60 кубометр мод гар-гьдж бгв. Западн района «Пролет-арская победа» колхоз сургьул-ь-чир күч-көлснэ дамшлт сйәнэр автха гигьад 10 мингьгн арслн-гар шовуна гер бэрдж бгв, 340 гектар газр болн селәнэ эдл-ахун машид бгв. Эн метэр школмудт нөхд болджах колхозмуд, совхоз-муд болн промышленн предприя-тэс элвг.

Эн джил мана республикд кесг шин сэн, сарул школин гермүд тосхгдв. Гурви школ-интернат селгдв. Ода эн интернатмудт мана республикин күч-көлсчирин 400 гар күүкд-көвүд сургьул-ь-чир сурча-на. Эн — шин школмуд мана ал-др Коммунистическ партин болн Советск правительствин шин ик килмджин мөн.

Цуг эрдм-сургьулин системин нег чиртэ ангьн — көдлмшч болн селәнэ багьчудин школ болджана. Эн школмудт бдгэ цагт парть болн правительств ик оньган бгчнэ. Эн школмудар дамддж багьчуд дундин медрл авх зөвтэ. Мана республикт шин 18 школ бйәнэ. Асхи сурдг школин сургьул-ь-чирин тонь бсэд йовна. Омнинь 660 күн сурдж бйэсн школд ода 1.600 күн сурна. Заочн дундин школд ниди 90 күн сурсн болхла, ода 300 күн сурна.

Эн джил школмудин сургьулин баз батлгьар му биш көдлмш ке-гдв. Шин сургьулин джилд мана республикин школмуд 1 сай ар-слнэ мөнгьгнэ сургьулин оборудо-вань авб: 50 верстак, 15 кино-аппарат, школьн 15 электростанц, оли зүси 71 станок болн нань чиги кесг школд кергтэ оборудовань.

Болв цуг мана республикин школмудин көдлмшт кесг дуту-дунд бйәнэ. Школин тосхлт ик муугьар кегддж йовна. Хальмг тосхлтин трест джилэс джил кү-рртл школин тосхлтин зурагьан күцэхш. Дундин болн нйәмн жи-лэ школмуд ик зуудан хойр сел-гэн болдж көдлнэ. Т е р н ь у р о к и н хөйтк сургьмджин, спортивн болн олна көдлмш школд келгьндн ик боомтг болна.

Ода чиги кесг долан джилэ болн дундин школмуд сургьулин про-изводственн баз уга, сургьулин дамшлтин участкуд уга бйәнэ.

Советск школиг онгьдарулдж, коммунизм тосхлгьна шин төрмү-длэ т е р ү н э көдлмшиг ирлкүлдж, олна джиргьллэ, күч-көлснэ залгьлдулгьна төр — коммунизмин тосхлтин төлэ ноолдгьна б а с нег хувнь мөн. Эн көдлмшиг голлдж кехнь школин багш. Тер учрар багш аврәнн медрлэн бдр болгьн бөдлүлэд, сургьлгьна эв-аргьнг сйәнэр медэд, көдлмштэн сэн шин седвэр олзлдж көдлх эвтэ.

Партийн болн советск органи-зацин гардвар, эрдм-сургьулин ангьсин болн багширин медрл бөдлүлгьнэ институтин тасрхан уга дөнэгэр республикин школ-муд байдл-джиргьллэ залгьлдан бас чиги бргджулх зөвтэ.